

ПОЛІМЕРНЕ ВЗУТТЯ – НОВИЙ ТОВАР НА РИНКУ

Анотація. Проведено товарознавчий аналіз особливостей асортименту і споживних властивостей найновіших різновидів цього взуття – *cheap monday, rain level, storm warrior, haute couture, термо-електричні чоботи, „ділові” калоші, „калоші для шпильок”, one moment, vibram five fingers, crocs.*

Ключові слова: полімерне взуття, асортимент, споживні властивості, класифікація

Bednarchuk M., Sadlovska S.

POLYMER SHOES - NEW PRODUCT ON THE MARKET

Summary. The commodity analysis of assortment special features and consumer properties of the versions of these shoes has been done – *cheap monday, rain level, storm warrior, haute couture, thermo-electric boots, “business” galoshes, “galoshes for heels”, one moment, vibram five fingers, crocs.*

Keywords: polymer shoes, assortment, consumer properties, classification

1. Вступ

У різних частинах нашої планети виробли з каучуку для захисту ніг від вологи, що певною мірою подібні до сучасного гумового і полімерного взуття, існували уже сотні років тому [1]. У наш час в Україні взуття з гуми, а пізніше – і з пластичних мас, використовувалось в основному як літнє та демісезонне для захисту ніг в умовах неопоряджених населених пунктів, для захисту шкіряного і валяного взуття від намокання (калоші і боти), при веденні сільськогосподарських робіт (чоботи) та в окремих видах професійної діяльності (рибалки, електрики, працівники хімічної і нафтопереробної промисловості тощо), а дещо пізніше – як пляжне, банне, взуття для басейнів тощо [1]. При цьому найбільшого розвитку асортимент гумового взуття набув у 1950-1960-х рр., а матеріали для виготовлення цього взуття і саме взуття стали об'єктом наукових досліджень товаро- і матеріалознавців, хіміків, технологів виробництва та ін. [1-3].

В останні роки гумове і, особливо, полімерне взуття отримало «друге життя» – воно стало модним серед різних віко-статевих груп споживачів, стало обов'язковою складовою частиною асортименту у магазинах з продажу взуття, все частіше появляється у популярних журналах так званого „брендового” взуття, все ширше представляється на взуттєвих виставках, в електронній торгівлі взуттям тощо [4-10]. Воно знову стає актуальним об'єктом наукових досліджень [13-12] і виробничих процесів [13-14]. Але означені об'єктивні зміни на ринку гумового та полімерного взуття з позицій товарознавства поки що не вивчені, хоча окремі складові частини цієї проблеми уже знайшли фрагментарне відображення [15-16].

В цій роботі ми обмежились коротким історіографічним пошуком у сфері гумового і полімерного взуття та загальною товарознавчою характеристикою найбільш цікавих нових різновидів цього взуття.

2. Результати дослідження

2.1. Новітній асортимент. Кілька років тому ситуація на ринку гумового і полімерного взуття зазнала різких кардинальних змін: гумові чоботи одночасно появились на найвідоміших європейських показах моди; найвідоміші світові модельєри і дизайнери (Ілзе Якобсен, Дієго Дольчін та ін.) та провідні світові компанії (Hunter – британська компанія, що спеціалізується на виробництві найкращих у світі гумових чобіт ручної роботи з натурального каучуку; Burberry – британська компанія, яка виготовляє взуття, одяг і парфуми класу люкс) випускають вражаючі колекції гумових чобіт [4].

Такі позитивні зміни на ринку гумового взуття передусім забезпечила мода сьогодення, яка дозволяє і навіть заохочує з'являтися в гумових чоботах практично скрізь. Як стверджує Київський дизайнер Олена Голець, яка працює для торгової марки „Дольче Донна”: „у гумовому взутті, зокрема чоботах, сьогодні можна не лише прогулюватись по калюжах, але й на світські вечірки приходити, бо шкіряні туфлі на високих каблуках лише прикрашають жінку, а гумові чобітки – можуть зробити її життя неймовірно комфортним” [5].

Матеріали, з яких виготовляють сучасні гумові літні чоботи та чобітки, відрізняються від класичної гуми легкістю, міцністю і естетичним зовнішнім виглядом. Внутрішня поверхня модерних чобіт зазвичай виконана з натурального текстилю яскравого забарвлення. Для зими або холодної осені пропонуються гумові чоботи з утеплювачем, який вбирає вологу стопи і оберігає ноги від перемерзання. Усі сучасні гумові чоботи можуть бути різного забарвлення або дизайнерського оформлення. Наприклад, дуже стильно виглядають чоботи з друкованим рисунком в клітинку, в смужку, в горошок, з рослинним і тваринним орнаментом, які оздоблені намистинками, стразами, ремінцями, квітами [6].

Аналіз новітнього торговельного асортименту взуття з гуми і полімерних матеріалів за кордоном і в Україні [4-17] дозволив виокремити найбільш характерні напрями його розвитку та ілюструвати їх найяскравіші моделі взуття.

2.1.1. Прозоре взуття. Відомий виробник полімерного взуття Cheap Monday створив [7] одношарове прозоре взуття для жінок, яке у весняну пору року дозволяє його власниці однією з перших показати всю красу доглянутих жіночих ніг (рис. 1). Найчастіше це чобітки із завищеними халявами та чобітки; на застібці „блискавка” або без застібки; на тонкій підошві з цього ж, або зовні подібного матеріалу; виготовлені методом лиття або коагулянтного формування; однотонні (переважно відтінків кольору води), без оздоблень, без підкладки, без жорсткого підностка і жорсткого задника, на каблуках різної висоти. Зрозуміло, що використовувати таке взуття можна у теплу погоду.

Рис.1. Прозорі чоботи торгової марки Cheap Monday

2.1.2. Взуття з вимірювальними пристроями. Дизайнер-модельєр Regina Regis створила [7] унікальну колекцію гумових чобіт Rain Level, що в перекладі означає „рівень дощу” (рис. 2). Дизайн такого взуття простий і дотепний: кожен чобіт має чітке і доволі масштабне маркування рівня води, у яку він буде поміщений, у сантиметрах. Максимальна позначка (35 см) червоного кольору. Кольорова гама колекції взуття Rain Level налічує 9 яскравих кольорів. Взуття Rain Level принципово не відрізняється від класичних гумових чобіт чи чобітків, а лише має функціональне оздоблення. Ідея, закладена у взутті Rain Level, цікава передусім тим, що може бути втілена практично будь яким виробником. Найпопулярнішим таке оздоблення є у взутті для дітей.

Рис.2. Чоботи Rain Level (дозволяють виміряти глибину калюж)

2.1.3. Взуття на високому каблуці. Модельєри будинку мод зі світовим ім'ям – Versace експериментально поєднали туфлі на високому каблуці та гумові чоботи [7]. Створений „гібрид” отримав назву Haute couture (рис. 3) і представлений на ринку як жіноче демісезонне взуття. Підошва у носково-пучковій частині виготовлена з товстої пластмаси, що імітує платформу з деревини, а у п'ятковій частині – із напівпрозорої пластмаси (у т.ч. – семидюймовий каблук-шпилька). Верх взуття суцільний, виготовлений з пластичної маси чи гуми, і оздоблений друком, що імітує деталі взуття – союзку, задинку, халяву. За традицією гумових чобіт – взуття не має замків (типу „козачки”), але має підкладку (переважно з натуральних текстильних матеріалів); за традицією туфель – каблук-шпилька має металеву вставку.

Рис. 3. Чобітку Haute couture

2.1.4. Термоелектричне взуття. Багатофункціональне взуття отримало новий напрям розвитку, пов'язаний із використанням взуття для забезпечення функціонування найбільш уживаних товарів сьогодення. Зокрема, термоелектричні чоботи [7] призначені, на думку виробників, передусім для любителів функціональних речей і гарячих танців, тривалих походів та інших форм активного способу життя (рис.5). Таке взуття нагромаджує тепло тіла і використовує його для виробництва електрики. Наприклад, для зарядки мобільного телефону, плеєра та інших економних переносних приладів від термоелектричних чобіт потрібно певний час перебувати у русі (танцювати, бігати, стрибати, ходити). Фактично, це звичайні полімерні чи гумові чоботи, в які вмонтовано спеціальний пристрій перетворення тепла в електроенергію.

Рис. 4. Термоелектричні чоботи із зарядним пристроєм

2.1.5. Взуття-імітація. Компанія Nike випустила колекцію гумових кросівок під назвою Storm Warrior, що в перекладі означає „воїн бурі” (рис. 5) [7]. Особливими властивостями цього взуття є висока здатність зберігати ноги у теплі, витримувати значні навантаження при ходьбі та не ковзати на слизьких поверхнях, таких як наприклад, мокра керамічна плитка. Високий рівень водозахисних властивостей забезпечує суцільна конструкція взуття (по суті – це цілнелітні чи виготовлені коагуляцією вироби); теплозахисних властивостей – додаткове утеплення всередині; стійкості до ковзання – матеріал виготовлення підошви та спеціально створений протектор. Конструктивно взуття Storm Warrior є різновидом класичних полімерних чобіт і чобітків, в яких у традиційні черевики-кросівки вставлені високі халявки; шнурівки у цьому взутті виконують декоративну функцію і, частково, функцію регулювання повноти. Привабливий зовнішній вигляд взуття Storm Warrior забезпечує використання матеріалів яскравих кольорів і лакованої поверхні (в частині союзки, задинки і халявок), а високі характеристики зносостійкості – обсоюзка зі щільного матеріалу з матовою поверхнею.

Рис. 5. Кросівки Storm Warrior

Дизайнерська група Band of Outsiders створила колекцію чоловічих калош, які зовні подібні до найпопулярніших моделей туфель (рис.6) [7]. Ці калоші виготовлені з дуже якісної гуми, на яку нанесено рисунок, що нагадує натуральну шкіру, на них намальовані шнурівки, потертості та інші атрибути шкіряного взуття. Найсміливіші споживачі можуть взути такі туфлі навіть під діловий костюм.

Рис. 6. «Ділові» калоші Band of Outsiders

2.1.7. Калоші для взуття на високому каблуці. Так звані „ калоші для шпильок ” [7] покликані захистити шкіряне або текстильне взуття від води зі сторони підошви і вище межі сліду (наприклад, після дощу, при ходінні мокрою поверхнею тощо). Цей дизайнерський чохол не приховує взуття, а

навпаки – доповнює його зовнішній вигляд новими кольорами (рис.7). Конструктивно цей різновид взуття можна описати як максимально відкриті (мілкі) м’які калоші без під’ятковної частини, які торкаються поверхні лише носково-пучковою частиною підошви. Подібне взуття використовувалось для захисту модельного висококаблучного шкіряного взуття від негоди і збереження ідеального зовнішнього вигляду при ходінні вулицею ще у 1950-х роках і мало назву „Калоші без каблуків частини, з гумовим ремінцем, який одягають на задник взуття”, артикул 3343/3344 [17]. Тому калоші для шпильок радше ретроспективне, ніж принципово нове взуття.

Рис. 7. Калоші для взуття на високому каблуці

2.1.8. Екологічно чисте полімерне взуття вважається винаходом іспанських вчених [8], які вважають його виробом „З грядки – і на ноги”.

Якщо екологічно чисті продукти харчування – це давно всім відома річ, одяг з натуральних матеріалів – теж, то стосовно екологічного взуття полеміки ще досить гострі. Навіть при використанні в одній парі взуття натуральної шкіри верху і підошви та натурального клею – абсолютно екологічно чистим таке взуття не буде і при цьому залишиться дорогим, не практичним в дощ чи на пляжі, викличе нарікання захисників тварин і для занять спортом, який дедалі популярніший у світі, модельні „крокодилячі” туфлі взагалі не придатні.

Вирішуючи ці проблеми, іспанська фірма 01M (One Moment) створила універсальне екологічне взуття (рис.8) спортивного типу з біологічно руйнівних полімерів, які, у свою чергу, створені з овочів [8].

Рис. 8. Полімерне екологічно чисте взуття One Moment

Взуття One Moment забезпечує максимальний комфорт при заняттях різними видами спорту і при звичайній ходьбі, оскільки товщина паро- повітро-проникного матеріалу, з якого виготовлена поверхня взуття становить 1 мм навколо ноги і 2 мм на підшві [9]. Взуття 01M легке, добре облягає ногу, приймає форму ноги, не стискаючи її; воно практичне, оскільки легко миється і навіть переться у пральній машині, не деформується при зберіганні в складеному вигляді і при транспортуванні (його можна носити в кишені, акуратно згорнувши, наче шкарпетки). Кольорова гама цього взуття практично не обмежена [8].

2.1.9. Екстраординарне взуття. Унікальні властивості сучасної гуми та полімерних матеріалів дозволяють виготовляти взуття таких різновидів і конструкцій, які донедавна важко було назвати взуттям.

Одна з американських компаній виготовляє оригінальне взуття Vibram Five Fingers, яке рекламує як „спеціальні презервативи на ноги” [18].

Виробник стверджує, що у цьому взутті дуже зручно ходити в екстремальні походи і робити неймовірні трюки при ходьбі. Деякі американці розгулюють у взутті-презервативах центральними вулицями великих міст і вихваляються зручністю такого взуття, а також тим, що воно знімає втому ніг. Секрет успіху взуття полягає в тому, що кожна напівпара має отвір для п'ятох пальців (рис.9) і виготовлена з урахуванням особливостей людської мускулатури. У такому взутті можна ходити тільки влітку, а придбати його поки що можна лише у США.

Рис. 9. Взуття Vibram Five Fingers на вуличній вітрині (зліва) і на нозі (справа)

2.1.10. Калоші-пантолети. Декілька років тому на Європейському ринку з'явилося гумове взуття американської взуттєвої компанії Crocs (рис.10). Незважаючи на його популярність, думка про це взуття неоднозначна: опоненти взуття Crocs вважають його найпотворнішим явищем у взуттєвій моді, але більшість людей із задоволенням купують Crocs як повсякденне міське взуття. Виготовляють його з унікального матеріалу Croslite на основі спіненої пластмаси – він дуже схожий на по-

ристу гуму, але набагато міцніший та легший; виробник стверджує, що таке взуття приймає форму стопи і навіть має антибактеріальні властивості. Взуття Crocs має особливу (запатентовану) форму (схожу на голову крокодила), дуже легке (найважче взуття для дорослих важить менше 200 грамів), не ковзає, не вбирає вологу і забезпечує надходження повітря до стопи за рахунок перфорацій у союзці та відсутності п'яtkової частини. Тому, однією з найважливіших позитивних особливостей взуття Crocs є те, що стопа у цьому взутті не пітніє і взуття постійно зберігає температуру тіла на межі контакту зі стопою. Внутрішня будова взуття дуже комфортна, а відсутність фіксування п'яtkової частини компенсує рухомий ремінець, який, за бажанням, можна відкинути вниз чи встановити на підйомом. Взуття Crocs визнане одними з найбільш зручних для літніх подорожей – їх можна легко та швидко зняти, в них довго не втомлюється нога, що особливо приваблює людей, у яких є проблеми зі стопами або з колінним суглобом. Доглядати за взуттям Crocs також дуже просто – воно легко миється щіткою і водою з милом або з пральним порошком, споліскується і сушиться на повітрі [19].

Таким чином, загальна характеристика новітніх напрямів розвитку асортименту гумового і полімерного взуття дозволяє провести їх аналіз за основними ознаками класифікації у товарознавстві гумового і полімерного взуття [1] (табл.1).

Рис. 10. Взуття Crocs

3. Висновки

Полімерне взуття має дуже давню історію. В останні роки асортимент і споживні властивості цього взуття набули значного розвитку. Зокрема, на ринку з'явилося прозоре взуття, взуття із зображенням вимірювальних приладів, взуття на високому каблучці, термоелектричне взуття, взуття-імітації, калоші для взуття на високому каблучці, екологічно чисте полімерне взуття, екстраординарне взуття. З товарознавчих позицій (термінологія, номенклатура асортименту, класифікація асортименту і споживних властивостей, методи досліджень, нормативна база тощо) назване та інше новітнє полімерне і гумове взуття практично не досліджене.

Класифікація асортименту новітнього гумового і полімерного взуття

Новітнє взуття		Ознаки класифікації гумового і полімерного взуття у товарознавстві:							Сезон вико- ристання	
Напрямок розвитку взуття	Торгова марка	Спосіб використання	Матеріал верху	Метод виготовлення	Характер опо- рядкування поверхні	Колір	Вид взуття	Висота каблука	Статеві- вікове призна- чення	
прозоре взуття	Cheap Monday	взувається безпосередньо на ногу	пластизоль ПВХ	коагулянтне формування	гладке лаковане	безколірне	чобітки з завищеними халявами	низький, середній, високий	жіноче	весняне
взуття з вимірювальними пристроями	Rain Level		гума, пластикат ПВХ	клеєне, литє, рідкого формування	візерункове нелаковане	усіх кольорів	чоботи, чобітки	без каблука, низький	дитяче	літнє, демісезонне
взуття на високому каблучі	Haute couture	взувається на панчішно-шкарпеткові вироби	гума	клеєне, штамповане, формоване, литє	гладке нелаковане	чорне, кольорове	чоботи	без каблука, низький	жіноче	демісезонне
термоелектричне взуття	-									
взуття з імітацією	Storm Warrior		пластизоль ПВХ	коагулянтне формування	гладке лаковане	усіх кольорів (яскраве)	чобітки	без каблука	жіноче, чоловіче	
калоші для взуття на високому каблучі	Band of Outsiders	взувається на шкіряне і м'яке взуття	пластикат ПВХ	формоване	імітація шкіряного взуття		калоші	без каблука, низький	чоловіче	
екологічно чисте полімерне взуття	-		гума, пластикат ПВХ	штамповане, формоване		кольорове	калоші мілкі	-	жіноче	літнє, демісезонне
екстраординарне взуття	One Moment	взувається безпосередньо на ногу	біологічно руйнівні полімери	лиття, термом'якання	гладке нелаковане		калоші глибокі		жіноче, чоловіче	
калоші-пантолети	Vibram Five Fingers		натуральний латекс	рідке формування			калоші мілкі (п'ятипалі)	без каблука		
	Stoos		спінена пластмаса Croslite	лиття		кольорове, багатокольорне	пантолети		дитяче, жіноче, чоловіче	літнє

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кушнір М. К. Товарознавство непродовольчих товарів. Частина III. Товарознавство взуттєвих товарів / М. К. Кушнір, Н. П. Тихонова. – К. : НМЦ Укоопосвіта, 2001. – 266 с.
2. Дудла И. А. Старение и стабилизация полиуретановых покрытий : монография / И. А. Дудла. – Полтава : Изд-во „Колибри Принт”, 1998. – 94 с.
3. Альтзицер В. С. Производство обуви из полимерных материалов / В. С. Альтзицер, В. Н. Красовский, В. Д. Меерсон. – Львів : Химия, 1987. – 232 с.
4. Модні гумові чоботи 2011 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pozitivno.in/modni-gumovi-choboti-2011/>
5. Корженко С. Гумові чоботи радять носити з трикотажними сукнями / С. Корженко // Газета по-українськи. – 2010. – № 984.
6. Жіночі гумові чоботи: модно і практично : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://4lady.in.ua>
7. Огляд незвичайних калош і модних гумових чобіт : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fashion-media.com.ua/node/727>
8. Испанские ученые создали уникальную обувь! С грядки и на : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://espabest.ru/news/401-ispanskie-ucheye-sozdali-unikalnuyu-obuv-s-gryadki-i-na-nogi.html>
9. Іспанці розробили еко-взуття з овочів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lady.tochka.net/ua/21968-ispantsy-razrabotali-eko-obuv-iz-ovoshchey/>
10. IX Международная специализированная выставка обуви, кожи и меха. Официальный катал. – К. : Издательский центр «Информбизнес», 2010. – 336 с.
11. Защита требует компетентности. // Кожевенно-обувная промышленность, 2010 – № 3. – С. 51. 33.
12. Никулина Е. В. Вопросы художественного проектирования фактуры лицевой поверхности материалов / Е. В. Никулина, Г. А. Бастов, В. А. Браславский, Н. А. Куклина // Кожевенно-обувная промышленность. – 2010. – № 2 – С.44-45.
13. Показники роботи підприємств легкої промисловості України // Легка промисловість, 2012. – № 2. – С. 5-7.
14. Gusbi и Wintech – оборудование для производства подошв и обуви из полимерных материалов // Кожевенно-обувная промышленность. – 2012. – № 3. С.30-33.
15. Беднарчук М. С. Товарознавчі аспекти формування національного ринку взуття : монографія / М. С. Беднарчук. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2009. – 476 с.
16. Половников І. І. Теоретичні та експериментальні дослідження споживних властивостей спортивного взуття для скейтбордингу : монографія / І. І. Половников, Н. І. Попович, М. С. Беднарчук. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2012. – 404 с.
17. Каталог резиновой обуви. – М.: Госхимиздат, 1954. – С.13.
18. Презервативы на ноги : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sutki.net/techno/24126.html>
19. Що таке Crocs? : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://myhelper.com.ua/index.php?newsid=24211>